

อำเภอคุณธรรมตามรอยเบื้องพระยุคลบาท

จุดเริ่มต้นเปลวเทียนเล็กๆ ที่สว่างไสวขึ้น โรงเรียนคุณธรรม

ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์เกษม วัฒนชัย องคมนตรี ได้กล่าวถึงที่มาของโรงเรียนคุณธรรมว่าครั้งหนึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงรับสั่งกับคณะองคมนตรีให้ช่วยกันกลับไปพัฒนาบ้านเกิด โดยเฉพาะเรื่องการศึกษา ซึ่งจะเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ

นายแพทย์เกษม วัฒนชัย ในฐานะศิษย์เก่า โรงเรียนบางมูลนากภูมิวิทยาคม อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร จึงได้เริ่มหารือกับคุณปราโมทย์ โชติมงคล ประธานผู้ตรวจแผ่นดินในสมัยนั้น (พ.ศ.2553) มาขับเคลื่อนพัฒนาโรงเรียนบางมูลนากภูมิวิทยาคม ตามคำรับสั่งของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โดยนำความร่วมมือของศูนย์คุณธรรม (องค์กรมหาชน) มาเข้าร่วมในการพัฒนาโรงเรียนด้วย

ด้วยความร่วมมือเป็นอย่างดีของผู้บริหารโรงเรียน คณะครู นักเรียน มีการแลกเปลี่ยนความเห็น พัฒนาการเรียนรู้ ศึกษาดูงาน มีการจัดอบรมจากคณะวิทยากรจากศูนย์คุณธรรม มีกิจกรรมพัฒนาภายในโรงเรียนที่เกิดจากความคิด ความร่วมมือของนักเรียนเองมากมาย เกิดขึ้นในโรงเรียน จากกรอบความคิด **“ปัญหาที่อยากแก้ ความดีที่อยากทำ”** ออกมาเป็นโครงการคุณธรรม (Moral Projects) อย่างมากมายในโรงเรียน ได้ก่อตัวชมรมผู้ปกครอง เข้ามามีส่วนในการดำเนินกิจกรรม ส่งเสริมความดีงามต่างๆ เช่นกัน

ด้วยความร่วมมือของผู้บริหาร ครู นักเรียน และผู้ปกครองได้ร่วมกันค้นหาอัตลักษณ์ของโรงเรียนที่ได้มาจากความมีส่วนร่วมของทุกส่วน โดยอยู่ใต้กรอบความคิด การนำ **“พฤติกรรมที่ดี และพฤติกรรมที่อยากแก้ไข”** ของคนในองค์กรมาแปลงเป็นอัตลักษณ์ ซึ่งของโรงเรียนบางมูลนากภูมิวิทยาคม คือ **ชื่อสัตย์ รับผิดชอบ พอเพียง**

จากการขับเคลื่อนพัฒนาโรงเรียนอย่างต่อเนื่องในเวลาเกือบ 3 ปี ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียนอย่างเห็นได้ชัด ได้แก่ พฤติกรรมของเด็กนักเรียน คุณครู ผู้บริหารดีขึ้นอย่างชัดเจน ระเบียบวินัยของทุกกลุ่ม สิ่งแวดล้อมที่ดี สะอาด น่าอยู่ ร่มรื่น เป็นระเบียบ ประชาชน ผู้ปกครองในพื้นที่พึงพอใจกับโรงเรียนมากขึ้น รวมถึงผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่เด่นชัด เช่นเดียวกัน อีกทั้งได้เชิญนักวิชาการจากมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร มาเรียนรู้ ถอดบทเรียนองค์ความรู้ เพื่อค้นหาปัจจัยความสำเร็จ รูปแบบที่เหมาะสมในการพัฒนาโรงเรียนอื่นๆ และได้สรุปอยู่ในรูปแบบงานวิจัยที่จะให้ห้องค้ออื่นๆ นำไปเรียนรู้ต่อเนื่องได้อย่างยั่งยืน ทำให้เกิดเป็นต้นแบบ **“โรงเรียนคุณธรรม”** และนำเสนอในงานสมัชชาคุณธรรมแห่งชาติและตลาดนัดคุณธรรมครั้งที่ 8 ในปี พ.ศ. 2556 จากนั้นจึงมีผู้มาศึกษาดูงาน เพื่อรวบรวมแนวคิดในการพัฒนาองค์กรของตัวเองอย่างต่อเนื่อง

อำเภอคุณธรรมคืออะไร

เป็นอำเภอที่มีกระบวนการสนับสนุน ส่งเสริมให้ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น ภาคประชาสังคม ภาคธุรกิจ ฝ่ายศาสนา และทุกภาคส่วนของอำเภอ เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม หรือโครงการในการพัฒนา / ความดีงาม (Moral Projects) ในรูปแบบต่างๆ โดยมีหลักสำคัญในการทำงาน ร่วมกัน ที่เรียกว่า **คุณธรรมร่วมหรือ อัตลักษณ์ (Mora identity)** ซึ่งเกิดจากการมีส่วนร่วม และสมัครใจ รวมถึงการเปิดพื้นที่ในการเชื่อมโยงประสานงานจากทุกภาคส่วน ในการทำงานและขับเคลื่อนไปด้วยกัน

จากโรงเรียนคุณธรรม สู่อำเภอคุณธรรม

ในปี พ.ศ.2556 เมื่อโรงเรียนบางมูลนากภูมิวิทยาคม ได้พัฒนาตามแนวคิด โรงเรียนคุณธรรม จนเกิดผลลัพธ์เป็นที่ประจักษ์ มีคณะผู้ศึกษาดูงานมากมายจากทั่วประเทศ หัวหน้าส่วนราชการในอำเภอบางมูลนาก จึงมีแนวคิดที่จะต่อยอด นำรูปแบบการทำโรงเรียนคุณธรรมมาขยายจนทำเป็น **“อำเภอคุณธรรม”** โดยการขับเคลื่อนกันทั้งอำเภอ ซึ่งได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจ และภาคเอกชน โดยการนำของนายพยนต์ อัสวพิชยนต์ นายอำเภอบางมูลนาก และหัวหน้าส่วนราชการในอำเภอบางมูลนาก ได้จัดทำบันทึกข้อตกลงร่วมกับศูนย์คุณธรรม ในการร่วมมือขับเคลื่อนอำเภอคุณธรรม เมื่อวันที่ 16 ธันวาคม พ.ศ.2556 นับเป็นจุดเริ่มต้นการดำเนินการอำเภอคุณธรรมอย่างเป็นทางการตั้งแต่นั้นมา

หน่วยงานต่างๆในอำเภอได้นำแนวคิดดังกล่าวไปขับเคลื่อนต่อยอด เช่น โรงพยาบาลบางมูลนาก ได้พัฒนาเข้าสู่การขับเคลื่อน **“โรงพยาบาลคุณธรรม”** ซึ่งในขณะนั้น นายแพทย์ณรงค์ สหเมธาพัฒน์ ปลัดกระทรวงสาธารณสุข เห็นว่าแนวคิดโรงพยาบาลคุณธรรมเป็นแนวคิดที่สอดคล้องกับสังคมในปัจจุบัน จะทำให้การทำงานของโรงพยาบาลบางมูลนากตอบสนองกับความต้องการของประชาชนและส่วนรวมได้ดีขึ้น ท่านจึงได้สนับสนุนให้โรงพยาบาลต่างๆในกระทรวงสาธารณสุข ดำเนินการพัฒนาโรงพยาบาลตามแนวทาง 6 ขั้นตอนสู่การดำเนินงานอำเภอคุณธรรม

เป็นแนวคิดที่ได้จากการบรรยายของ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์เกษม วัฒนชัย องคมนตรี ซึ่งเป็นแนวทางในการดำเนินการ หน่วยงานคุณธรรมมาประยุกต์เข้ากับการขับเคลื่อนในการดำเนินการอำเภอคุณธรรม ของอำเภอบางมูลนาก โดยสรุปเป็นแนวทางในการดำเนินการอำเภอคุณธรรม เป็น 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. ปลุก

ผู้บริหารระดับสูง นำนโยบายนายอำเภอ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หัวหน้าส่วนราชการ ภาคประชาคม ภาคธุรกิจรวมถึงฝ่ายศาสนา ร่วมกันดำเนินการจัดตั้งเป็นคณะกรรมการในการขับเคลื่อนอำเภอคุณธรรม และประกาศหรือดำเนินการให้เป็นนโยบายหลักของอำเภอ รวมถึงการปลุกให้ทุกภาคส่วนมีการตื่นตัว เรียนรู้ และทำความเข้าใจร่วมกัน ผ่านกระบวนการต่างๆ เช่น การประชุม การจัดสัมมนา การทำ work shop การศึกษาดูงาน เป็นต้น

2. ประมวล

พฤติกรรมของคนในอำเภอกจากการสอบถามไปยังกลุ่มต่างๆ ให้ครอบคลุมพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่อยากให้คนในอำเภอมัพฤติกรรมดังกล่าว และพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ที่ไม่ต้องการให้คนอำเภอเป็น เพื่อนำมากำหนดเป็นพฤติกรรมหลักให้คนในอำเภอประพฤติปฏิบัติตามอัตลักษณ์ที่ยึดมั่น

3. เปลี่ยน

เปลี่ยนพฤติกรรมพึงประสงค์และไม่พึงประสงค์ในข้อสองเป็นอัตลักษณ์ หรือหลักคุณธรรม 3 ข้อ ที่จะเป็พื้นฐานในการทำงานร่วมกันในสังคมต่อไป

4. แปลง

แปลงคุณธรรม หรืออัตลักษณ์ 3 ข้อเป็นพฤติกรรมบ่งชี้ หรือ พฤติกรรมที่จะส่งเสริมให้เกิดใน อำเภอและหน่วยงาน หรือมีการรวมกลุ่มระหว่างหน่วยงานร่วมจัดทำโครงการคุณธรรม (Moral Projects) จาก แนวคิด “ปัญหาที่อยากแก้ ความดีที่อยากทำ” ซึ่งจะได้เป็นประเด็นปัญหาาร่วมกันในการแก้ปัญหาาร่วมกัน

5. ประกาศ

มีการประกาศ และปฏิญาณในสิ่งที่ได้จัดทำาร่วมกัน ในการขับเคลื่อนอำเภอคุณธรรม โดยทุก ฝ่ายเข้าร่วม รวมถึงการจัด “ตลาดนัดความดี” ซึ่งเป็นเวทีชื่นชม แลกเปลี่ยน เรียนรู้ เชื่อมโยง ให้เห็นถึง โครงการคุณธรรมที่แต่ละฝ่ายได้ร่วมมือ ดำเนินการ รวมถึงการมีกิจกรรมเรื่องเล่าความดีที่สอดคล้องกันกับอัต ลักษณ์ของอำเภอ

6. ประเมินผล

จากการติดตามผลของโครงการคุณธรรมในประเด็นต่างๆ การดำเนินการถึงพฤติกรรมบ่งชี้ที่ได้ ประกาศ จากความสุขของประชาชน จากความพึงพอใจของประชาชน จากความสำเร็จในการแก้ปัญหาต่างๆ ผ่านทางการดำเนินาร่วมกันจากคณะกรรมการขับเคลื่อนอำเภอคุณธรรมได้มาจากทุกภาคส่วนดังได้กล่าวมาแล้ว

หลักการที่สำคัญของการขับเคลื่อนอำเภอคุณธรรม 3 ประการ

1. การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน
2. สม่ครใจให้ทางเลือก
3. เคารพให้เกียรติ ซึ่งกันและกัน

.....

สามารถติดต่อสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่

โรงพยาบาลบางมูลนาก อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร โทร. 056-631131 ต่อ 147, 247 หรือ

นางสาวปานทิพย์ บุญประเสริฐ พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ โทร. 082-7741228